

са принципиално, питамъ: какво се постига съ този старъ животъ? Като разглеждамъ всички въпроси на живота, като вѣрвамъ въ единъ, въ втори, въ трети, какво се постига съ това? Най-послѣ ние се спираме и казваме: ти не мислишъ като мене. Че ти не мислишъ като мене, това е красивото! Азъ като зная, че ти не си едно огледало, което да ме отразява, а си едно разумно същество, това ме радва. Прѣдставете си, че азъ прѣдложа на съврѣменнитѣ учени хора единъ автоматъ въ форма на човѣкъ съ рѣцѣ, крака, очи, уста и вжтрѣ въ него поставя единъ грамофонъ и го заведе така, че този автоматъ да произвежда най-виднитѣ рѣчи на нѣкои философи, на нѣкои богослови, декламира стихотворенията на най-виднитѣ поети, питамъ: този автоматъ ученъ ли е? Азъ мога да накарамъ този автоматъ и да нарисува нѣщо, но той художникъ ли е? Пѣкъ мога да го накарамъ и да извири нѣщо, но той музикантъ ли е? Красивото въ свѣта е не да има ехо на нѣщата, но да имашъ насрѣща си единъ разуменъ отговоръ. Когато азъ мина покрай нѣкоя долина и извикамъ: жаденъ съмъ! — Какво ще ми се отговори? — Жаденъ съмъ. Азъ казвамъ: пие ми се вода! И автоматътъ отговаря: пие ми се вода. Това не е ли подигравка? А щомъ има едно разумно същество, на което кажа: жаденъ съмъ! — то веднага ще се отзове съчувствено. Ще ми каже: „Братко, тукъ наблизо има единъ отличенъ изворъ, еди-на кое си мѣсто е той“. Отиде, донесе ми една чашка вода и ми каже: „Заповѣдай!“ — и азъ вече имамъ прѣдъ себе си бистра водича. Това значи да имате насрѣща си едно разумно